

Verslag van de 267ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een bestendig Wapen van Kennemerland verzamelden zich 25 leden. De president constateert tevreden dat de opkomst overweldigend is. Het is inmiddels een jaar geleden dat wij weer eens in persoon bij elkaar kunnen komen. Zij spreekt verder over de Annual Conference die wij in juli 2022 organiseren en verwacht dat de website binnenkort de lucht in gaat, om maar een passende term te gebruiken. Zij roept op tot steun van de leden om er een succes van te maken.

De secretaris zegt dat diverse leden er vanmiddag ook graag bij hadden willen zijn, maar dat korte vakanties, dwingende kleinkinderen en in een enkel geval “a flu-like illness” hen hebben verhinderd. Ook heeft hij formulieren op voorraad waarmee een abonnement op The Dickensian kan worden veilig gesteld en tot slot vertelt hij dat ons oudste lid, mevrouw Bomans, namens ons allemaal op haar 100ste verjaardag is verrast met een bos bloemen.

De penningmeester, die ook de president is, heeft weinig nieuws. Wel is het zo dat voor deze vacature binnenkort iemand benaderd gaat worden en dat het dus nu de tijd is om U schuil te houden.

De editor meldt dat vanaf vandaag een nieuw nummer klaar ligt. Hij spreekt van een uiterste krachtsinspanning en van een papiertekort waardoor dit nummer korter is dan normaal, ook al omdat de bijdrage van de heer Van der Wall voor het grootste deel in een voetnoot is weggestopt.

Dan ziet de president twee nieuwe leden in de zaal die eigenlijk geen nieuwe leden zijn maar zich nog nooit in het openbaar hebben vertoond, althans niet bij ons. Zij laat het examen aanvangen maar geeft de nieuwe leden ook even de gelegenheid zich voor te stellen.

De heer Verstraeten verzameld oude boeken bij gedempt licht in een huis met een Dickensiaanse uitstraling. Tussen het roeien door studeerde hij af in Henley. Over de vraag van de heer Van Kessel met betrekking tot Pip moet hij even nadenken. Dat geeft de heer Wouters de gelegenheid ons te vertellen dat hij een historicus is die ook over computer boeken schrijft. De vraag van de heer Kooiman over Aunt Betsy heeft hij meteen goed en omdat de heer Verstraeten inmiddels ook een antwoord heeft, constateert de president dat niets een aangename middag nog in de weg kan staan.

Zij geeft daarop het woord aan de heer Dorrestein die ons zal onderhouden over een aantal voorbeelden van “Keeping up Appearances” in Nicolas Nickleby. Spreker begint met de Witwitterlies, een opgeblazen familie die “upper middle class” is maar een moord zou doen om dat “middle” kwijt te zijn. Zij beschikken over een knecht in livrei en een klein formaat footman. Als arts hebben zij Sir Tumley Snuffim en gelukkig heeft Mrs. Witwitterly altijd wel ergens last van. Zij krijgen bezoek van Lord Verisoph en Sir Mulberry Hawk maar die komen eigenlijk voor Kate. Als dat eindelijk doordringt volgt het ontslag van Kate.

Dorrestein vervolgt met de Kenwigsen. Mrs Kenwigs stelt dat “we’re not proud” en wie dat steeds zegt is het wel. Zij voelt zich voornaam met een oom bij het Water, een man die ivoordraaier is en drie dochters die een dansschool bezoeken en Nicolas als leraar Frans hebben. Mr. Lillyvick, de Water oom, wil van Nicolas weten of Frans een goede taal is en vraagt het Franse woord voor water. Nicolas zegt “l’eau” en Lillyvick schudt het hoofd. Newman Noggs begeleidt de dochters naar de kapper, want ze mogen niet onder doen voor anderen, die hen graag ziet komen want drie dochters zijn zes paardestaarten. Ondertussen stuurt hij een kolensjouwer weg terwijl hij met de andere hand een bakker inzeept. De kolensjouwer wijst nog op de bakker maar de kapper geeft aan bij bakkers de lijn te trekken, en wie zou dat niet doen.

En dan zijn daar de Mantelini’s. Mrs. Mantelini heeft een hang naar status en zij denkt die te verhogen door een man te trouwen die zijn naam van Mantle in Mantelini veranderde en zijn bakkebaarden liet staan. Wij komen de Mantelini’s in het boek tegen als hij haar net heeft ontlast van 100 pond om een paard te kopen om daarmee andere dames jaloers te maken. Hij speculeert hier op haar hang naar status.

Dickens maakt vaak gebruik van de zogenaamde Griekse opzet: hij plaatst anderen om dit type mensen heen die hen constant bevestigen in hun houding; zij zijn het “chorus”.

Spreker sluit af met de mededeling dat hij Dickens graag leest vanwege de vreemde, afwijkende karakters die er in voorkomen, niet vanwege die over-goede personages

Waarop de president begint met het veilen van een aantal unieke platen en boeken maar het aanbod is zo groot dat het bieden al snel wordt gestaakt en het aan de beleefdheid van de leden wordt overgelaten die hun geld in een door Het Wapen beschikbaar gestelde champagne koeler kunnen deponeren.

Waarna wij vervolgen met de lezingen. Mevrouw Drost wil het graag met ons hebben over “Newman Noggs en de macht der machtelozen”. Noggs is een echt karakter dat zo gecompliceerd is dat hij door Dickens in delen aan ons wordt voorgesteld. Hij is een man die ons met uitpuilende ogen (waarvan een van glas) vanuit een slecht passend kostuum aanstaart en zijn vingers laat kraken als hij geagiteerd raakt. Ooit was hij een gentleman maar is nu in zwaar verval geraakt; een man waarvan geprofiteerd wordt, die geen nee durft te zeggen. Maar de ontmoeting met Nicolas maakt iets los bij hem en hij slaat om en laat niet

alleen boosheid merken maar wordt zelfs agressief. Hij is nu niet meer machteloos. Aan het einde van het boek is hij weer een gentleman in een goed passend kostuum; iets dat in zekere zin een tegenvaller is. Noggs blijkt te beschikken over een “pocket pistol” maar spreekster vermoedt dat dit een flesje drank is. De heer Rijntjes heeft een vraag: wist Noggs dat SMIKE de zoon van Ralph was? Spreekster denkt van niet.

Tot slot spreekt de heer Kooiman over de vraag of Dickens over de wantoestanden op de Yorkshire Schools schreef vanuit een oogpunt van hervormingsdrift of omdat hij het ook wel een lucratief onderwerp vond voor zijn lezingen. Dickens hoefde voor dit derde boek, dat hij opdroeg aan Macready, niet met uitgever te onderhandelen want hij was inmiddels beroemd. Voor zijn research was Dickens, die de Yorkshire schoolmaster een verdorven soort noemde, samen met zijn illustrator Phiz, afgereisd naar Yorkshire. Hij deed zich voor als iemand die een school zocht voor de zoon van een vriendin. Een man in een pub raadde hem dit dringend af. Voor Wackford Squeers stond ene William Shaw model, de eigenaar van Bowes' Academy. Net als Shaw had ook Squeers slechts een oog (while the popular prejudice runs in favour of two). Dickens maakte graag grappen over lichamelijke afwijkingen. Spreker noemt hier onder andere Lord Feenix met zijn onwillige benen. Later ontkende Dickens dat de figuur van Squeers op een persoon was gebaseerd, dit vanwege mogelijke rechtzaken. Shaw had al een rechtzaak gewonnen, nog voor het boek werd geschreven, maar verloor een volgende na de publicatie. Nadat Dickens eens had opgemerkt dat de Cheerebly brothers wel op echte personen waren gebaseerd kwam hij ook daar later op terug omdat velen wilden weten wie dat waren om hen bedelbrieven te kunnen schrijven. Dat brengt spreker terug naar de vraag: ging het vooral om het beschrijven van die scholen als een stap tot hervormingen of was het een welkom onderwerp voor zijn “public readings”, want het was een groot succes en ze wekten de lachlust op.

Waarna de self-service boekverkoop verder gaat, om uiteindelijk 177,65 op te leveren. Naar verluid heeft er in de weeshuizen gepast gejuich geklonken. Waarop wij covid-proof aan tafel gaan. Hierdoor vallen de tafelrede's wat in het water. Alleen de heer Ferdinandusse beschrijft ons een bezoek aan Dotheboys Hall, tijdens de Annual Conference in York in 1999 waarbij ook een nazaat van William Shaw aanwezig was die wel erg luchtig over deed over de omstandigheden op Bowes's Academy die hij beschreef als streng doch rechtvaardig; dit tot klimmende woede van de aanwezige Dickensians.

De president besluit de bijeenkomst met de vraag of juist types als Newman Noggs en John Browdie zijn die Nicolas Nickleby zo leesbaar maken.

Kensal Green

In het programma van de Annual Conference 2020 in London, die zoals bekend niet doorging, stond een bezoek aan Kensal Green op het programma. Bij de secretaris thuis wordt The Oldie gelezen en daarin stond vorige maand een artikel over London's eerste grote necropolis. Dickens was hier aanwezig bij de begrafenis van Thackeray. Maar ook andere schrijvers als Trollope, Browning en Collins liggen hier.

Ook de medische stand is met prominenten vertegenwoordigd. Sir Charles Locock (de lijfarts van Queen Victoria) en Thomas Wakley (de oprichter van The Lancet) worden beiden ook in het boek van ons medelid Ernst van der Wall genoemd, maar er ligt ook een James Barry. Een arts die carrière maakte binnen de krijgsmacht en het zelfs schopte tot de functie van Inspector General. Bij zijn overlijden kwam men er achter dat Barry een vrouw was. Lord Albermarle had hem, of beter gezegd haar, al eens omschreven als: “the most wayward of men; in appearance a beardless lad ... there was a certain effeminacy about his manner which he was always striving to overcome”. Maar blijkbaar geen idee dus.

Ook ligt Charles Blondin er, de koorddanser, die op een 300 meter lang koord over de Niagara waterval liep. De tweede keer deed hij dat geblinddoekt en de derde keer op stelten. Omdat het altijd gekker kan nam hij de vierde keer zijn manager mee op zijn rug en de vijfde keer moest die arme man plaats nemen in een kruiwagen. De laatste keer bakte hij halverwege een omelet; de manager stond veilig aan de kant.

Barnaby Rudge: de positionering der personages binnen Londen

In het Noorden

In the Warren, the manor house, komen we tegen: **Geoffrey Haredale** en zijn nichtje **Emma**. (Merk op dat de namen Warren en Haredale, “warande” en “hazenpan” niet ver van elkaar afliggen; voor associatie met Warren's Blacking Factory lijkt daarom geen grond te zijn.) Er moet dáár als een “nominaal character”, ook een onzichtbare bediende zijn, want voor zó iemand had Emma willen schellen bij het bezoek van Moeder Rudge en Barnaby aan the Warren.

In de nabij The Warren gelegen Maypole Inn komen we tegen: **John Willet**, herbergier, meestal in het gezelschap van drie onderscheiden, met voor- en achternaam genoemde, habitués (*the cronies*). Verder: een jong-volwassen zoon, **Joe** (Joseph), bejegend als een onhandelbaar kind, en een met de grootste

minachting bejegende, maar als “aap” bewonderde, stalknecht, de Zigeuner **Hugh** -we komen níet tegen, maar zij bestaan wèl: de kokkin van de *inn*, die in de keuken bij het bezoek door de familie Varden een overvloedige lunch (toentertijd geheten een “dinner”) blijkt te kunnen bereiden, en een dienstmeisje dat zich, bij de bestorming van de *inn* ten tijde van het oproer, in het tweede deel van de roman, samen met haar, op haar kamer òp blijken te sluiten. Deze niet-tegengekomen personages kunnen we, nèt als die onzichtbare (mannelijke of vrouwelijke) bediende van the Warren van zojuist, rekenen tot de “*nominale* personages”.

In de binnenstad

In **Clerkenwell**, komen we tegen: **Varden**, de smid, **Mrs Varden** en hun dochter **Dolly**. Verder: een al wat oudere meid voor dag en nacht: **Miggs**. En een leerjongen in de smederij (Golden Key): **Sim(on) Tappertit**.

In **The Temple**, eveneens in de stad, komen we tegen: **John Chester** en zijn zoon **Edwin** (Ned), 27 jaar oud, maar bejegend als een joch, en een bediende: **Peak**. Ook Peak vervult niet een bijrol die zó'n naam verdient: we kunnen hem afdoen als: een *minimal* personage, wat méér is dan een *nominaal* personage: hij heeft weliswaar geen uiterlijk maar hij heeft een houding van gehoorzame onderdanigheid, en heeft van Dickens zelfs een karakter toegeschreven gekregen: “even koel en onverschillig als dat van zijn meester”.

“Vlak bij Thames Street” in de City, huist **the Purple Faced Old Vintner and Distiller**). Van-zijn-zaak-uit bereikte men toentertijd, via een wir-war van straatjes: **Whitechapel**, met The Black Lion Inn, de pleisterplaats van Zoon Joe Willet wanneer hij, op 25 maart (*pay day*), voor zijn vader wijn gaat afrekenen (èn hoopt Dolly Varden, niet ver daarvandaan, thuis aan te treffen), en ook wanneer hij korte tijd later het ouderlijk huis, The Maypole, ontvlucht is, en zich in deze *inn* laat ronselen.

In dit centrale deel van Londen ook nog andere ontmoetingsplaatsen. In de traditionele, van de samenzwerende 'prentices, een onaangename voormalige kaaskelder in de wijk **Barbican**, komen we de ongere blinde **Stagg tegen**. Vijf jaar later, tijdens het oproer, bevindt zich, in de wijk **Bloomsbury** het actiecentrum van de opstandelingen: de taveerne The Boot. Deze bestaat nog altijd, en is, wat mij betreft, ook nú niet veel aangenamer dan ze toen geweest zal zijn. De plek verschaft aan het boek geen nieuw personage.

In het centrale deel van Londen is ook: de focus, het brandpunt van het oproer: the Newgate Prison

In het Zuiden

Op Zuid huisden, zolang als dat geduurd heeft, **Mrs Rudge**, **Barnaby** en zijn sprekende raaf, **Grip**, en wèl: in een huisje verschaft door Haredale.

Een (onbekend) huisvlijt-gehucht ergens aan de rand van Londen

Hier zijn **Mrs Rudge**, **Barnaby** en **Grip** *under cover* gaan wonen, maar na vijf jaar achterhaald door Rudge en vervolgens belaagd door Stagg.

Van buiten Londen

Lord Gordon, zijn secretaris **Gashford** en, op een lager échelon: **John Grueby**, de onverstoerbare, stoere lijfwacht van Lord Gordon. De riots zetten het lamplicht óók -opeens- op enkele al langer in Londen residerende bestuursfunctionarissen, met name op The Lord Mayor.